

**Askerlik kanununun 34 ncü maddesinin deęiştirilmesi
ve 5 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında ka-
nun lâyihası ve Millî Müdafaa encümeni
mazbatası (1/37)**

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/1239

20 . IV . 1943

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesinin tadili ve 5 nci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Millî Müdafaa vekilligince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 2 . IV . 1943 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Esbabı mucibe

1. — 1111 sayılı kanunun 34. maddesinin (A) fıkrasındaki hizmet müddetleri 1076 sayılı kanunun 3. maddesinin tadilinden evvelki hizmetlere göre tesbit kılınmış idi. 3. maddenin tadili üzerine yedeksubay yetiştireceklerin hizmet müddetleri değişmiş ve askerî ehliyetname yerine okul diploması kabul edilmiş olduğundan (A) fıkrası buna göre değiştirilmiştir. Bundan başka orta okul mezunları tam hizmete tabi oldukları halde iki ay noksan hizmet etmeleri hakkındaki kaydı kısa hizmetlilere ait fasılda bulunması bazı yanlışlıklara sebep olmakta bulunduğundan orta okul mezunlarına ait olan fıkra da mezkûr maddeden kaldırılarak kanunun 5. maddesine ilâve olmuştur.

2. — Mezkûr maddenin (II) fıkrası, yalnız sağlam bir binekle nümunesine muvafık eğer takımından bahsetmektedir. Eğer takımında bulunması icabeden teçhizat yazılı olmadığından şubeler ve kıtalar yanlış iş yapmaktadır. Buna mahal bırakmamak için tafsilât vermek lüzumlu görülmüştür.

3. — Bundan başka bu fıkra yalnız bineğiyle gelen eşhastan bahsetmektedir. At ve arabasıyla yahut motosiklet, otomobil veya kamyoniyile gelenler hakkında bir kayıt bulunmamaktadır. Bunların da ilâvesi şimdiki nakil vasıtaları bakımından çok faydalı olacaktır.

4. — (H) fıkrası hükümüne tabi erat hayvanlarını beş sene muhafaza etmeğe mecbur olduklarından bunlar muvazzafıklarını bitirip terhis edildikten sonra bu müddet içinde ve fevkalâde hallerde ihtiyat olarak silâh altına alınmakta ve uzun zaman silâh altında bulundurulmaktadır. Bu suretle silâh altında iken kendi kabahatları olmaksızın telef ve ziya vukuunda yerine kendileri başka bir hayvan tedarik etmeğe mecburdurlar. Fevkalâde hallerde uzun zaman silâh altında bulundurulmakta olan bu gibi eratin kabahatları olmaksızın hayvan ve vasıtaları telef ve ziyaa uğradığı takdirde bunların da seferde olduğu gibi Hükümetçe tazmin edilmesi âdilâne bir muamele olacaktır.

Bu Mülâhazalarla ilişik kanun lâyihası tanzim ve takdim kılınmıştır.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/37

Karar No. 10

10. V. 1943

Yüksek Reislige

1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesinin tadili ve beşinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında Millî Müdafaa vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 20. IV. 1943 tarih ve 6/1239 sayılı tezkeresiyle gelip Encümenimize havale edilen kanun lâyihası ve mucip sebepleri Millî Müdafaa vekilliğinin salâhiyetli memurları hazır olduğu halde incelendi.

Halen mer'î 1111 sayılı kanunun 34 ncü maddesinin (A) fıkrasının tadili ve beşinci maddesine bir fıkra ilâvesi hakkındaki vekâletin mucip sebepleri Encümenimizde de yerinde görülmüştür.

Encümenimizce aşağıdaki tadil ve tashihler yapılmıştır:

1. Kanunun birinci maddesinin (D) fıkrasında askerde kaybolanlar hakkındaki kısmı vuzuhsuz olduğundan ve firar gibi yerinde olmayan kelimeleri ihtiva ettiğinden fıkranın bu kısmı metinde yazıldığı şekle sokulmuştur.

2. (H) fıkrasındaki belediye heyetleri kelimesi de belediyelerde muhtelif vazifeler yapan muhtelif heyetler bulunacağı için tereddüdü mucip olmamak üzere (Belediyesinden) şekline sokulmuştur.

Yine bu fıkrada otomobil ve kamyonla müraعات edeceklerin bu vasıtaların vasfını tâyin için (Orduda kullanmağa elverişli) tâbiri yerine (Millî Müdafaa vekilliğinin tâyin edeceği vasıflarda) tâbiri konmuştur. Kezalik aynı fıkranın vasıtaları muayyen müddetle muhafazaya mecbur tutan kısmında noksan görülen (Otomobilleri ve kamyonlarını) kelimeleri ilâve edilmiştir.

Kezalik aynı fıkranın, (Seferde ve fevkalâde hallerde er silah altında iken hayvan ve vasıtalarının muayyen müddetleri biterse erin terhisine kadar bunlar elden çıkarılmaz) hükmü dahi eksik görülerek vasıtaların muayyen müddetleri bittikten sonra dahi er askerlikte kaldığı takdirde

bunlardan kasıtlı veya kasıtsız ziyalar halinde Encümenince yeni hüküm konmuştur.

Buna göre tanzim edilen ve işbu mazbatamıza bağırlı olan kanun lâyihası Umumî Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulurken Encümenimiz heyeti umumiyesinin ittifakla tezahur eden aşağıdaki temennisini de arz ederiz.

Temenni: «Mukaddes bir vatan boreu olan askerlik vazifesi, bütün vatandaşlar için siyansen olmak lâzımdır. Bir at veya otomobil veya nakit gibi malî durumları müsait olanların böyle bir ıvaz mukabilinde diğerlerinden daha az müddet askerlik yapmaları ileri cemiyet zihniyetiyle telif edilemeyeceği gibi vatandaşın ruhi haleti üzerinde ve ordu da disiplin bakımından eyi olmayan tesirler yaratmaktan da hali kalamaz. Ordu; devrin terakkiyatına uygun olan malzeme ve teçhizatını artık kendisi tedarik ederek bu gibi sebeplerle vatandaşlar arasında adaletsizliği ve yeni zaman zihniyetine uygun görülmiyen tedbirleri kaldırma yoluna gitmelidir.»

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Sinop	Tekirdağ	Konya
C. K. İncedary	R. Apak	V. Bilgin
Ağrı	Bursa	Bursa
H. Tugac	Gl. A. Atla	Gl. N. Tmaz
Çorum		Diyarbakır
E. S. Akgöl		Gl. K. Sevüktekin
Edirne		Elâziğ
M. E. Ağaoğulları		H. Kışoğlu
Erzincan		Gaziantep
Ş. Sökmensüer		Dr. M. Canbulat
Isparta		Kars
C. Püzemen		Gl. H. Durudoğan
Kırklareli		Kocaeli
Kor. Gl. K. Doğan		Gl. M. Bakü
Siird		Tokad
B. Turkey		S. Çelikkol

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesinin tadilî ve 5 ncü maddesine bir fıkra ilâvesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 34. — Aşağıda yazılı şartları haiz olanlar, aşağıdaki fıkralarda gösterilen kısa hizmetlerden biriyle muvazzaf hizmetlerini yaparlar.

A) Hususi kanun mucibince yedek subay olacaklar için mezun oldukları okul derecesine ve bu okullarda askerlik dersi ve kampı görmüş olup olmadıklarına göre hizmet müddetleri 6, 7, 8, 9, 10 ve 12 aydır.

Yedeksubay olmağa liyakat gösteremiyenlerin kısa hizmet hakları kaldırılarak muvazzaf hizmetleri işbu kanuna göre tamamlattırılır.

B) Ellerinde pilot şahadetnamesi olup işbu şahadenameleri Hava okul komutanlığınca tasdik edilmiş olanlardan askerî tayyarecilikte fiilen hizmet edecek askerî pilotluk şahadetnamesi olanlar 12 ay,

C) Üç ve daha ziyade oğlu olupta bunlardan ikisi askerliklerini yaparken veya tebdilhavada iken ölmüş bulunan baba veya dul ananın üçüncü ve diğer oğulları 12 ay,

D) Üç ve daha ziyade oğlu askerde veya tebdilhavada ölmüş bulunan baba veya dul ananın diğer oğulları 6 ay muvazzaf hizmet yaparlar.

Askere sevkleri veya herhangi bir kıta ve müessesede müstahdem buldukları şubede kayıtlı veya evlerine ve komşularına gelen kıtalarınca tasdikli mektuplarla sabit ve askerden izinli veya firar olarak ayrıldıklarına veya yahut sevkleri ve mektupları tarihinden itibaren 5 sene sonuna kadar sağlıklarına veya öldüklerine dair bir haber gelmediği Belediyelerin ve ihtiyar meclislerinin idare heyetlerinden tasdikli şahadetnameleriyle anlaşılmiş olanlar askerde ölmüş sayılır.

C, D fıkralarına göre kısa hizmet yapacaklar en yakın piyade kıtalarına verilir.

H) Binicilikleri, binicilik idman küllüplerinden veya kazaları belediye heyetlerinden tas-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesinin tadilî ve 5 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 1111 sayılı Askerlik kanununun 34 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

MADDE 34. — Aşağıda yazılı şartları haiz olanlar aşağıdaki fıkralarda gösterilen kısa hizmetlerden biriyle muvazzaf hizmetlerini yaparlar :

A) Hususi kanunu mucibince yüksek subay olacaklar için mezun oldukları okul derecesine ve bu okullarda askerlik dersi ve kampı görmüş olup olmadıklarına göre hizmet müddetleri 6, 7, 8, 9, 10 ve 12 aydır.

Yedek subay olmağa liyakat gösteremiyenlerin kısa hizmet hakları kaldırılarak muvazzaf hizmetleri işbu kanuna göre tamamlattırılır.

B) Ellerinde pilot şahadetnamesi olup işbu şahadetnameleri Hava okul komutanlığınca tasdik edilmiş olanlardan askerî tayyarecilikte fiilen hizmet edecek olanlar on iki ay,

C) Üç ve daha ziyade oğlu olup da bunlardan ikisi askerliklerini yaparken veya tebdilhavada iken ölmüş bulunan baba veya dul ananın üçüncü ve diğer oğulları on iki ay,

D) Üç ve daha ziyade oğlu askerde veya tebdilhavada ölmüş bulunan baba veya dul ananın diğer oğulları altı ay muvazzaf hizmet yaparlar.

Bir baba veya dul ananın askerde öldükleri resmen belli olan oğullarından başka yine askerde beş sene âkibeti meçhul kalan oğulları da varsa diğer oğulları (C, D) fıkralarındaki hükümlere tabi tutulurlar.

Bir erin âkibetinin meçhul sayılması için :

1. Askerlik şubesi kayıtlarında sevk edildiği yazılı olduğu halde sevk tarihinden itibaren beş yıl resmî bir haber veya kıtasınca tasdikli bir mektubu gelmemiş olmak;

2. Kıtaya girdiğine dair şube veya kıtalarında kaydi bulunduğu halde o tarihten itibaren beş yıl aynı suretle bir haber alınmamış bulunmak lâzımdır;

Bu muamele, ihtiyar meclislerinin veya belediyelerin yapacakları tahkikat üzerine vere-

tasdik edilenlerden 5 : 7 yaşında ve en az 1,45 yüksekliğinde süvariye elverişli sağlam kendi bineği ve nümunesine uygun tam teçhizatlı eyer takimiyle (çift başlık; gem ve kantarma), göğüslük, kuburluk, velense, altı tane terki kayışı, bir aded çağ torbası),

Arabacı oldukları kazaları belediye heyetlerinden tasdikli olanlardan orduda kullanılmaya elverişli çift atlı arabasıyla,

Belediyeden ehliyetnamesi olanların Millî Müdafaa vekâletinin tâyin edeceği vasıflardan ve avadanlık teçhizat talimatına göre malzemesi tamam olan motosikletiyle,

Orduda kullanılmaya elverişli otomobil ve kamyonuyla müracaat edenler 12 ay muvazaf hizmete tâbi tutulurlar.

İşbu hizmet kıtaya girinceye kadar kendilerinin, hayvan ve vasıtalarının yol ve sair masrafları kendileri tarafından verilmek şartıyla kadrolarında binek ve bu vasıtalar bulunan ve kadrosu müsait olan istedikleri birliklerde yaptırılır.

Bu suretle bineğiyle askere sevk edilenler kıtaya girdikleri günden itibaren beş sene, atlı arabasıyla ve motosikletiyle sevkolanlar üç sene müddetle, otomobil ve kamyonuyla sevk edilenler muvazaf olduklarının devamı müddetince, hayvanlarını, eyer takımlarını, arabalarını, motörlerini ve motörlerin avadanlık ve yedek parçalarını muhafazaya mecburdurlar. Her ne sebebe mebni olursa olsun bu müddetlerden evvel bu hayvan ve vasıtalar elden çıkarılır veya zıya ve telef vukubulursa yerine aynı vasıflarda diğerini tedarik etmek şarttır. Tedarik etmeyenlere muvazaf hizmetleri, hizmet ettikleri sınıfta tamamlattırılır.

Sahibinin kusuru olmaksızın vukubulan zıya ve telef, seferde ve fevkalâde hallerde 1471 sayılı kanun hükümlerine tâbidir. Seferde ve fevkalâde hallerde er silâh altında iken hayvan ve vasıtaların muayyen müddetleri biterse, erin terhisine kadar bunlar elden çıkarılamaz.

Bu erlerin müstahdem buldukları müddetçe işe, ilbas ve maaşları diğer erat gibi, hayvanlarının ve vasıtalarının işe, muhtabiye, tamir işletme vesair masrafları miri hayvan ve vasıtalar gibi birliklerce temin olunur.

V) Sakat erat 12 ay (bu müddetin 6 aya indirilmesine M. M. vekâleti salâhiyetlidir). Bu

cekleri şahadetnamelerin kaza veya vilâyet idare heyetlerince tasdik edilmesi suretiyle tesbit olunur. (C, D) fıkralarına göre kısa hizmet yapacaklar en yakın piyade kıtalarına verilir;

(H) 1. Binicilikleri, binicilik idman kulüplerinden veya kazaları belediyesinden tasdik edilenlerden 5 - 7 yaşında ve en az 1,45 yüksekliğinde süvariye elverişli sağlam kendi bineği ve nümunesine uygun tam teçhizatlı eğer takımı ile (çift başlık, gem ve kantarma, göğüslük, kuburluk, velense, altı aded terki kayışı, bir aded çağ torbası);

2. Arabacı oldukları kazaları belediyesinden tasdikli olanlardan orduda kullanılmaya elverişli çift atlı araba ile, belediyeden ehliyetnamesi olanların Millî Müdafaa vekâletinin tâyin edeceği vasıflarda ve avadanlık ve teçhizat talimatına göre malzemesi tamam olan motosikletleriyle;

3. Millî Müdafaa vekâletinin tâyin edeceği vasıflarda otomobil ve kamyonu ile müracaat edenler on iki ay muvazaf hizmete tabi tutulurlar.

İşbu hizmet; kıtaya girinceye kadar, kendilerinin ve hayvan ve vasıtalarının yol vesair masrafları kendileri tarafından verilmek şartıyla kadrolarında binek ve bu vasıtalar bulunan ve kadrosu müsait olan istedikleri birliklerde yaptırılır.

Bu suretle bineği ile askere sevk edilenler, kıtaya girdikleri günden itibaren beş yıl, atlı arabasıyla ve motosikletiyle sevkolanlar üç yıl, otomobil ve kamyonu ile sevk edilenler muvazaf olduklarının devamı müddetince hayvanlarını, eğer takımlarını, arabalarını, motosikletlerini ve bunların avadanlık ve yedek parçalarını, otomobillerini ve kamyonlarını muhafazaya mecburdurlar. Her ne sebebe mebni olursa olsun bu müddetlerden evvel bu hayvan ve vasıtalar elden çıkarılır, veya zıya ve telef vukubulursa yerine aynı vasıflarda diğerini tedarik etmek şarttır. Tedarik etmeyenlere muvazaf hizmetleri, hizmet ettikleri sınıfta tamamlattırılır.

Seferde ve fevkalâde hallerde sahibinin kusuru olmaksızın vukubulan zıya ve telef 1471 sayılı kanun hükümlerine tâbidir.

Seferde ve fevkalâde hallerde er silâh altında iken hayvan ve vasıtaların muayyen müddetleri biterse erin terhisine kadar bunlar elden

maddenin muhtelif fıkralarında yazılı sebeplerle kısa hizmete tâbi tutulacak erattan (yedeksubay yetişecekler hariç) sakat olanlara kısa hizmetlerinden az olanı yaptırılır.

çıkarılamaz. Bu müddet zarfında, sahibinin kusuru ile vâkı olacak telef ve sakatlıktan dolayı yenisi talebedilmez. Sahibinin sun'u olmayarak husule gelen telef ve ziya 1471 sayılı kanun hükümlerine tabidir.

Bu erlerin müstahdem buldukları müddetçe işe, ilbas ve maaşları diğer erat gibi, hayvanlarının ve vasıtalarının işe, muhtabiye, tamir, işletme vesair masrafları mirî hayvan ve vasıtalar gibi birliklerce temin olunur.

V) Sakat erat on iki ay (Bu müddetin altı aya indirilmesine Millî Müdafaa vekâleti salâhiyetlidir). Bu maddenin muhtelif fıkralarında yazılı sebeplerle kısa hizmete tâbi tutulacak erattan (Yedeksubay yetişecekler hariç) sakat olanlara kısa hizmetlerinden az olanı yaptırılır.

MADDE 2. — Mezkûr kanunun 5 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

(Orta okul ve muadilleriyle tâli derecedeki meslek ve muadili okul mezunlarından askerlik dersi görmüş olanlar, sınıflarına mahsus müddetten iki ay noksan muvazzaf hizmet yaparlar.

MADDE 2. — Mezkûr kanunun 5 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve olunmuştur:

Orta okul ve muadilleri tâli derecedeki meslek ve muadili okul mezunlarından askerlik dersi görmüş olanlar sınıflarına mahsus müddetten iki ay noksan muvazzaf hizmet yaparlar.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

2 . IV . 1943

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
Ş. Saracoğlu	R. Türel	A. R. Artunkal
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
R. Pektor	N. Menemencioğlu	F. Ağralı
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
Yücel	S. Day	F. Sirmen
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. H. Alataş	S. H. Urgüblü	Ş. R. Hatipoğlu
Mü. V.	Ti. V.	
A. F. Cebesoy	C. S. Siren	